

Sygn. akt III Ca 256/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 czerwca 2019r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie

następującym:

Przewodniczący:	SSO Paweł Poręba – sprawozdawca SSO Katarzyna Kwilosz-Babiś SSO Tomasz Białka
Protokolant:	prot. sąd. Katarzyna Gołyźniak

po rozpoznaniu w dniu 5 czerwca 2019r. w Nowym Sączu

na rozprawie

sprawy z powództwa J. W.

przeciwko M. B. (1) i M. B. (2)

o ochronę naruszonego posiadania z żądaniem ewentualnym o zapłatę odszkodowania

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Nowym Targu

z dnia 12 lutego 2018 r., sygn. akt I C 298/18

- 1. uchyla zaskarżony wyrok w pkt I w części dotyczącej rozstrzygnięcia o żądaniu zapłaty odszkodowania i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Nowym Targu, pozostawiając mu rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego w tym zakresie;**
- 2. oddala apelację w pozostałej części;**
- 3. zasądza od powoda na rzecz pozwanych solidarnie kwotę 160 zł (sto sześćdziesiąt złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego związanego z rozpoznaniem roszczenia o ochronę posiadania.**

(...) P. K. K.-B.

Sygn. akt III Ca 256/19

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu

z dnia 13 czerwca 2019 r.

Powód J. W. w pozwie o ochronę posiadania na podstawie art. 344 § 1 k.c. domagał się nakazania pozwanym M. B. (1) i M. B. (2) przywrócenie działki ewidencyjnej nr (...), położonej w N. do stanu poprzedniego, jaki istniał przed wrześniem 2017 r., poprzez odbudowanie budynku mieszkalnego, który przylegał do zachodnio-południowej granicy tej działki oraz stajni i stodoły, które były usytuowane również od strony zachodniej działki ewidencyjnej nr (...) za budynkiem mieszkalnym. Żądał, aby zabudowania zostały odtworzone w tych samych parametrach i z porównywalnych materiałów według wytycznych, jaki udzieli biegły budowlaniec w swojej opinii, który określi też czasookres trwania koniecznych prac budowlanych – w terminie ustalonym od uprawomocnienia się orzeczenia. W razie bezskutecznego upływu tego terminu, powód domagał się by Sąd upoważnił go do wykonania tych czynności na koszt i niebezpieczeństwo pozwanych.

W ramach roszczenia ewentualnego powód domagał się zasądzenia od pozwanych solidarnie na jego rzecz kwoty stanowiącej równowartość kosztów odbudowy ww. budynków, która to kwota zostanie wyliczona przez biegłego do spraw budowlanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że przed Sądem Rejonowym w Nowym Targu toczyła się sprawa z jego powództwa przeciwko pozwanym o ochronę posiadania do sygn. akt I C 508/16. Wówczas Sąd uwzględnił jego żądanie i zakazał pozwanym naruszania go w posiadaniu działki ewidencyjnej nr (...) oraz nakazał pozwanym przywrócenie działki do stanu poprzedniego w zakresie ogrodzenia z upoważnieniem powoda do wykonania tych czynności. Dodał, że pozew w sprawie I C 508/16 dotyczył zdarzeń, jakie miały miejsce latem 2016 r. W toku tego postępowania pozwani dopuścili się kolejnych naruszeń, polegających na tym, że na przełomie września 2017 r. i października 2017 r. dokonali rozbiórki budynku mieszkalnego wraz z budynkami gospodarczymi na działce ewidencyjnej nr (...). W ocenie powoda kiedy nastąpiło rozebranie zabudowań mieszkalno – gospodarczych przez pozwanych, wiedzieli oni o toczącej się sprawie w przedmiocie skargi J. W. o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym orzeczeniem o zasiedzenie działki ewidencyjnej nr (...). Po wydaniu postanowienia w dniu 7 kwietnia 2016 r. w sprawie o zasiedzenie, A. M. i Z. W. sprzedały nieruchomości zabudowaną, składającą się z działki ewidencyjnej nr (...) pozwanym. Po wznowieniu postępowania w sprawie o sygn. I Ns 1274/16 Sąd oddalił wnioski o zasiedzenie.

Zdaniem powoda dokonując rozbiórki zabudowań we wrześniu i październiku 2017 r. pozwani wiedzieli również o roszczeniach powoda tak co do prawa własności działki ewidencyjnej nr (...), jak i co do roszczeń w zakresie ochrony posiadania, a mimo to dopuścili się naruszeń.

Pozwani domagali się oddalenia powództwa, wskazując przede wszystkim na to, że dokonując rozbiórki zabudowań mieszkalno – gospodarczych położonych przy ul. (...) w N., uczynili to w oparciu o ostateczną decyzję Starosty (...) wydaną w dniu 9 marca 2017 r., zatwierdzającą projekt budowlany i udzielającą pozwolenia na rozbiórkę tam posadowionych budynków. Wniosek o wydanie decyzji administracyjnej pozwani złożyli w oparciu o uwidocznione w księdze wieczystej ich prawo własności. Podnieśli, że w związku z tym ich działanie nie miało charakteru samowolnego naruszenia.

Odnosząc się do żądania przywrócenia stanu sprzed września 2017 r. wskazali, że nie jest to możliwe z uwagi na to, że wybudowanie budynków jest zawsze uwarunkowane uzyskaniem stosownych pozwoleń. Podnieśli również, że nie istnieje możliwość wykorzystania porównywalnych materiałów, gdyż są one niedostępne, bowiem rozebrane budynki były stare i w katastrofalnym stanie technicznym.

Wyrokiem z dnia 12 lutego 2019 r. Sąd Rejonowy w Nowym Targu oddalił powództwo w całości (pkt I) oraz zasądził (pkt II) od powoda na rzecz pozwanych solidarnie kwotę 337 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Rejonowy ustalił, że toczyła się już sprawa z powództwa J. W. przeciwko pozwanym M. i M. B. (2) o ochronę posiadania działki ewidencyjnej nr (...), położonej w N. przy ul. (...) do sygn. akt I C 508/16. Wyrokiem z dnia 27

listopada 2017 r. Sąd Rejonowy uwzględniając powództwo J. W. zakazał pozwanym naruszania powoda w posiadaniu działki ewidencyjnej (...), jak również nakazał im odbudowę ogrodzenia z blachy od strony wschodniej i rozebranie ogrodzenia z blachy falistej od strony ul. (...), zakreślając pozwanym stosowny termin i upoważniając powoda J. W. do wykonania tych czynności na koszt pozwanych. Pozwani złożyli apelację od tego wyroku. Prawomocnym postanowieniem z dnia 13 marca 2018 r. Sąd odrzucił apelację. Wydany w sprawie I C 508/16 wyrok uprawomocnił się w dniu 4 stycznia 2018 r.

Jesienią 2017 r. we wrześniu, pozwani dokonali rozbiórki budynków mieszkalno – gospodarczych, położonych w N. przy ul. (...). Rozbiórka ta nastąpiła na podstawie prawomocnej decyzji administracyjnej, wydanej przez Starostę (...) z dnia 9 marca 2017 r., poprzedzonej przedłożeniem przez pozwanych tytułu własności do działki ewidencyjnej nr (...), sporządzeniem stosownych projektów rozbiórki obiektu budowlanego, wydaniem postanowienia przez (...) Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o uzgodnieniu planowanej rozbiórki budynku zlokalizowanego w N. przy ul. (...) na działce ewidencyjnej nr (...) i sporządzeniem ekspertyzy technicznej.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie dokumentów, prowadzonego postępowania administracyjnego, skutkującego wydaniem decyzji z dnia 9 marca 2017 r. w przedmiocie zatwierdzenia projektu budowlanego i udzielenia pozwolenia na rozbiórkę oraz akt związkowych I C 508/16.

W tych okolicznościach w ocenie Sądu Rejonowego powództwo podlegało w całości oddaleniu jako bezzasadne.

Stosowanie do art. 344 § 1 k.c. i art. 478 k.p.c. w sprawach o naruszenie posiadania Sąd bada jedynie ostatni stan posiadania i fakt jego naruszenia, nie rozpoznając samego prawa, ani dobrej wiary pozwanego. Stwierdzone naruszenie posiadania musi być samowolne, zaś zdaniem Sądu Rejonowego bezspornym jest, że rozbiórka zabudowań mieszkalnych i gospodarczych na działce ewidencyjnej nr (...) była sprzeczna z wolą powoda, jednakże została ona dokonana na podstawie ostatecznej decyzji administracyjnej wydanej w dniu 10 października 2013 r.

Dokonanie rozbiórki budynków zgodnie z ostateczną decyzją administracyjną nie może być uznane zatem za samowolne naruszenie posiadania, ponieważ istniała podstawa prawna, usprawiedliwiająca wkroczenie w zakres cudzego posiadania. Pozwani działając w granicach prawa nie dopuścili się samowolnego naruszenia posiadania przez powoda.

W ocenie Sądu Rejonowego niezależnie od powyższego żądanie powoda o ochronę posiadania nie zasługiwało na uwzględnienie z tej przyczyny, że nie ma możliwości przywrócenia stanu poprzedniego posiadania w formie restytucji, ponieważ „rzecz” już nie istnieje. W rozpoznawanej sprawie niewątpliwie budynki zostały w całości rozebrane i nie jest możliwe w ramach niniejszego procesu nakazanie pozwanym przywrócenia ich do stanu sprzed września 2017 r. poprzez odbudowę budynków.

Zdaniem Sądu Rejonowego brak było również podstaw do uwzględnienia żądania ewentualnego poprzez zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kwoty, stanowiącej równowartość kosztów odbudowy rozebranych zabudowań.

Co prawda powodowi przysługuje roszczenie odszkodowawcze, jednak nie jest możliwe dochodzenie takiego roszczenia w postępowaniu posesoryjnym, ze względu na treść art. 479 k.p.c., który dotyczy zakazu wytaczania powództw wzajemnych w sprawach o naruszenie posiadania. Zakaz ten dotyczy nie tylko powództw wzajemnych lecz także wszystkich innych roszczeń, które pozostają w związku z roszczeniem głównym powoda.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania Sąd Rejonowy oparł na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku złożył powód J. W. (k. 105 - 109), który zaskarżył wyrok w całości.

Wniósł o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego ds. budownictwa na okoliczność ustalenia kosztów odbudowy zabudowań mieszkalno – gospodarczych pod adresem ul. (...), na działce ewidencyjnej nr (...) w N., a następnie na skutek uzupełnienia postępowania dowodowego domagał się zmiany zaskarżonego orzeczenia poprzez uwzględnienie

powództwa w zakresie zgłoszonego żądania ewentualnego, tj. zasądzenia solidarnie od pozwanych na jego rzecz kwoty stanowiącej równowartość kosztów odbudowy rozebranych zabudowań mieszkalno gospodarczych na działce nr (...) według wyceny biegłego. Wniósł również o zasądzenie solidarnie od pozwanych na jego rzecz kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Wyrokowi apelujący zarzucił:

1. naruszenie art. 344 § 1 k.c. poprzez błędną wykładnię pojęcia „samowolne naruszenie posiadania” i wadliwe przyjęcie, iż decyzja o pozwoleniu na rozbiórkę powoduje, iż działania pozwanych nie noszą cech samowolności, mimo, że małżonkowie B. wiedzieli i powinni widzieć, iż rozbiórka zabudowań na działce ewidencyjnej nr (...) w N. nastąpi bez zgody posiadacza tej działki, tj. powoda, a nawet wbrew jego woli,
2. naruszenie art. 479 k.p.c. poprzez błędną jego wykładnię, albowiem na podstawie tego przepisu Sąd I instancji oddalił pozew w całości, tj. w zakresie roszczenia głównego i ewentualnego bez przeprowadzenia postępowania dowodowego, mimo, że zachodziły podstawy dla rozpoznania żądania zapłaty odszkodowania na rzecz powoda w ramach niniejszej sprawy, ewentualnie z wyłączeniem roszczeń z pkt II pozwu do osobnego rozpoznania,
3. naruszenie art. 227 k.p.c., art. 278 § 1 k.p.c., art. 231 k.p.c., albowiem Sąd oddalił wnioski dowodowe powoda z przesłuchania świadków, z akt postępowania Sądu Rejonowego w Nowym Targu, sygn. akt 1274/16 oraz dowodu z opinii biegłego ds. budownictwa, mimo, że wnioski te dotyczą faktów mających istotne znaczenie dla rozpoznania roszczenia powoda, jak również faktów wymagających specjalistycznej wiedzy w zakresie kosztów odbudowy, które to uchybienia miały wpływ na treść zaskarżonego wyroku.

Na rozprawie apelacyjnej z dnia 05 czerwca 2019 r. pełnomocnik profesjonalny powoda podtrzymując złożoną apelację złożył (k. 122 od 00:05:25) wniosek o uchylenie wyroku zaskarżonego w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Nowym Targu z uwagi na nierozpoznanie istoty sprawy.

Pełnomocnik pozwanych wniósł (k. 122 od 00:07:13) o oddalenie apelacji za przyznaniem na rzecz pozwanych od powoda kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja powoda częściowo okazała się zasadna, a podniesione zarzuty są trafne.

Brak jest podstaw do uchylenia zaskarżonego wyroku z powodu nieważności postępowania, gdyż Sąd Rejonowy nie dopuścił się uchybień, które Sąd Okręgowy bierze pod rozwagę z urzędu – art. 378 § 1 k.p.c.

Sąd Rejonowy co do zasady dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych w zakresie roszczenia o ochronę posiadania, które Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własne bez konieczności ich ponownego przytaczania (tak: wyrok SN z 9 marca 2006 r., sygn. akt I CSK 147/05, publ. LEX nr 190753).

W sytuacji bowiem, gdy sąd odwoławczy orzeka na podstawie materiału zgromadzonego w postępowaniu w pierwszej instancji nie musi powtarzać dokonanych ustaleń, gdyż wystarczy stwierdzenie, że przyjmuje je za własne (tak: orzeczenia SN z dnia 13 grudnia 1935 r., publ. C III 680/34. Zb. Urz. 1936, poz. 379, z dnia 14 lutego 1938 r., C II 21172/37, publ. Przegląd Sądowy 1938, poz. 380 i z dnia 10 listopada 1998 r., III CKN 792/98, publ. OSNC 1999, nr 4, poz. 83, wyrok SN z dnia 5 marca 2015 r., V CSK 270/14, publ. LEX nr 1682218).

Podkreślić jednak trzeba, iż postępowanie pierwszo instancyjne było prowadzone nieprawidłowo, gdyż wraz z roszczeniem o ochronę posiadania Sąd Rejonowy rozpoznał łącznie żądanie ewentualne (odszkodowawcze).

Ze względu na fakt, że roszczenie posesoryjne jest dochodzone i rozpoznawane w postępowaniu odrębnym (art. 478 k.p.c.), przeto nie może być przedmiotowo kumulowane (art. 191 k.p.c.) z innymi roszczeniami, np. z roszczeniem

windykacyjnym, negatoryjnym lub odszkodowawczym (tak: orzeczenie SN z 29 sierpnia 1952 r., C 668/52, publ. PiP 1953, nr 7, s. 123 oraz orzeczenie SN z 2 września 1957 r., 1 CR 511/57, publ. OSPiKA 1958, nr 7-8, poz. 184).

Uchybienie to ma znaczenie w sprawie w kontekście podniesionych zarzutów w apelacji.

Wyjaśnić trzeba, iż treść roszczenia o ochronę posiadania zależna jest jedynie od tego, czy nastąpiło naruszenie lub pozbawienie posiadania. W zależności zatem od sytuacji roszczenie będzie zmierzało albo do zakazu dalszych tego rodzaju zakłóceń (zaniechania naruszeń) albo do nakazania przywrócenia stanu poprzedniego.

Przywrócenie posiadania może obejmować zarządzenia sądu nakazujące pozwanemu dokonanie odpowiedniej czynności niezbędnej do przywrócenia stanu poprzedniego, np. zasypanie rowu uniemożliwiającego przejazd albo rozebranie zapory ustawionej na drodze czy też ustawienie wywróconego płotu. Zarządzenia te są jednak dopuszczalne o tyle, o ile są niezbędne do przywrócenia posiadania i mają podrzędny charakter w stosunku do zasadniczego merytorycznego rozstrzygnięcia.

Przywrócenia stanu poprzedniego można się domagać w trybie posesoryjnym tylko wtedy, gdy jest to konieczne do samego przywrócenia władztwa nad rzeczą lub do zagwarantowania posiadaczowi dalszego wykonywania tego władztwa (por. orz. SN z 8 grudnia 1962 r., 1 CR 985/62, OSNCP 1964, nr 1, poz. 10 i z 24 września 1965 r., III CR 156/65, OSPiKA 1966, nr 12, poz. 276).

Pamiętać należy, że roszczenie posesoryjne nie obejmuje natomiast żądań petytoryjnych ani odszkodowawczych.

Przywrócenie stanu poprzedniego nie obejmuje z kolei obowiązku restytucji, gdy w wyniku naruszenia rzecz została uszkodzona lub zniszczona (np. odbudowy rozebranego budynku).

Obowiązek taki przekraczałby już zakres procesu posesoryjnego, a roszczenie byłoby roszczeniem odszkodowawczym (art. 363 k.c.), którego poszkodowany może dochodzić tylko w zwykłym trybie (tak: wyrok SN z dnia 8 grudnia 1962 r. I CR 985/62 publ. OSNC 1964/1/10).

W orzeczeniu tym Sąd Najwyższy wskazał, iż roszczenie posesoryjne nie uprawnia do żądania, żeby strona, która dopuściła się naruszenia posiadania, przywróciła poprzedni stan rzeczy, jeżeli rzecz tę przy okazji uszkodziła lub ją zniszczyła. Takie roszczenie bowiem nie jest ze swej istoty roszczeniem posesoryjnym, lecz roszczeniem o naprawienie szkody przez przywrócenie rzeczy do poprzedniego stanu in natura. Dlatego też w trybie posesoryjnym nie może ono być dochodzone.

Ostatecznie jeżeli określona osoba zagarnęła nieruchomość i zburzyła dom, który stał na tej nieruchomości, to posiadacz może w trybie posesoryjnym dochodzić jedynie przywrócenia stanu posiadania nieruchomości w takim stanie, w jakim ona się po zburzeniu domu znajduje, natomiast nie mógłby się domagać w tym trybie odbudowy domu. Tego mógłby dochodzić tylko w drodze realizacji skargi o odszkodowanie, jeżeli oczywiście skarga taka przysługiwałaby mu w świetle przepisów kodeksu cywilnego.

Sąd Okręgowy w składzie rozpoznającym niniejszą apelację pogląd ten podziela.

Należy zaznaczyć, iż w ramach pozwu o ochronę posiadania powód J. W. domagał się w niniejszej sprawie odbudowy rozebranych przez pozwanych budynków, co w świetle ww. orzeczenia SN z dnia 08 grudnia 1962 r. wydaje się być wątpliwe. Prawidłowo zatem powód na wypadek pozbawienia go posiadania przez pozwanych mógłby się jedynie domagać przywrócenia posiadania nieruchomości w stanie po rozebraniu budynków.

Z kolei w realiach niniejszej sprawy nie budzi wątpliwości fakt, że powód posiada działkę ewidencyjną nr (...), położoną w N. przy ul. (...).

Oznacza to, że samo roszczenie o przywrócenie posiadania w kształcie zaprezentowanym w pozwie okazałoby się bezzasadne, a Sąd był takim żądaniem związany (art. 321 § 1 k.p.c.).

W związku z oddaleniem powództwa i zaskarżeniem wyroku w całości powód jednak - jak wynika z jego pisemnej apelacji – i tak nie formułuje wprost zarzutów co do rozstrzygnięcia w tym zakresie (o ochronę posiadania). Wniosek apelacyjny o zasądzenie kwoty pieniężnej dotyczy już drugiego ze zgłoszonych w pozwie roszczeń (powództwa ewentualnego).

Dodać trzeba w tym miejscu, iż rozpoznając sprawę o naruszenie posiadania, sąd nie bada wprawdzie samego prawa ani dobrej wiary pozwanego, ale powinien zbadać, czy naruszenie posiadania, do jakiego doszło, było samowolne (art. 342 k.c. i 343 k.c.) oraz czy stan powstały na skutek tego nie został stwierdzony jako zgodny z prawem prawomocnym orzeczeniem sądu lub innego organu, o którym mowa w art. 344 § 1 k.c.

Słuszny jest podniesiony w apelacji zarzut naruszenia art. 344 § 1 k.c. poprzez błędną wykładnię pojęcia „samowolne naruszenie posiadania” i wadliwe przyjęcie, przez Sąd Rejonowy, że decyzja o pozwoleniu na rozbiórkę powoduje, iż działania pozwanych nie noszą cech samowolności, mimo, że pozwani wiedzieli i powinni widzieć, iż rozbiórka zabudowań na działce ewidencyjnej nr (...) w N. nastąpi bez zgody posiadacza tej działki, tj. powoda, a nawet wbrew jego woli.

Samowolność naruszenia nie jest uzależniona od winy czy złej wiary osoby, która naruszyła posiadanie, ani też od przysługiwania jej określonego prawa do rzeczy. Samowolność bowiem dotyczy nie „prawa do posiadania rzeczy”, ale samej czynności naruszenia. Wobec tego nie zajdzie samowolne naruszenie posiadania w przypadku, gdy wyraził na nie zgodę sam posiadacz albo gdy na naruszenie posiadania pozwala przepis prawa (art. 343 k.c.) bądź orzeczenie sądu lub decyzja administracyjna (odebranie rzeczy w toku i w granicach egzekucji).

Niewątpliwie orzeczenie, o którym mowa w art. 344 § 1 k.c., stwierdzające, że stan posiadania powstały na skutek naruszenia jest zgodny z prawem, musi zapaść już po dokonaniu tego naruszenia (tak: uchwały SN: z dnia 30 sierpnia 1968 r., III CZP 70/68, publ. OSNCP 1969, nr 5, poz. 92, oraz z dnia 26 lipca 1968 r., III CZP 52/68, publ. OSNCP 1969, nr 3, poz. 48).

Z tego punktu widzenia oceniając decyzja administracyjna uprawnionego organu na którą powołują się pozwani zezwalająca na rozbiórkę budynków na działce nr (...) powyższego wymogu nie spełnia.

Dlatego nie można podzielić poglądu Sądu Rejonowego jakoby naruszenie powoda w posiadaniu przedmiotu sporu przez pozwanych nie było samowolne. Jak wskazano skutek samowolności niweczyłaby tylko decyzja czy orzeczenie stwierdzające legalność naruszenia posiadania już po jego dokonaniu.

W sytuacji, gdy w apelacji powód nie formułuje już skutecznych wniosków co do roszczenia posesoryjnego, a nie ma podstaw do przywracania powodowi posiadania w naturze uwagi na zniszczenie budynków przez pozwanych i pozwany posiada samą działkę (...), to zasadnie powództwo w tym zakresie mimo częściowo błędnego uzasadnienia Sądu Rejonowego prawidłowo zostało oddalone. Oceny tej nie zmienia założenie, że naruszenie posiadania dokonane przez pozwanych było samowolne.

Dlatego w tym zakresie apelacja powoda podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. o czym orzeczono jak w pkt. 2 wyroku.

Natomiast ze względu na fakt, że roszczenie posesoryjne jest dochodzone i rozpoznawane w postępowaniu odrębnym a nie może być przedmiotowo kumulowane z innymi roszczeniami, to zaskarżony wyrok w zakresie w jakim Sąd Rejonowy oddalił powództwo powoda nazwane powództwem ewentualnym o odszkodowanie bez przeprowadzenia w tym zakresie jakiegokolwiek postępowania dowodowego narusza prawo.

Prawidłowo jeżeli dla skumulowanych roszczeń właściwy jest ten sam tryb postępowania, to należy określić, czy dla któregoś z nich nie jest przewidziane postępowanie odrębne bądź też czy dla każdego z roszczeń nie są przewidziane różne postępowania odrębne. Nie jest bowiem dozwolone łączenie w jednym pozwie roszczenia,

dla którego przewidziane jest postępowanie zwykłe, z roszczeniem podlegającym rozpoznaniu w jakimkolwiek postępowaniu odrębnym ani też takich roszczeń, dla których przewidziane są różne postępowania odrębne.

Przyczyny, dla których - objęte jednym pozwem roszczenia - nie mogą być dochodzone w jednym postępowaniu, determinują też dalsze czynności sądu.

Jeśli sąd stwierdzi swą niewłaściwość dla rozpoznania roszczeń połączonych ani też nie będzie właściwy dla żadnego z nich z osobna, przekaże sprawę sądowi właściwemu lub - w zależności od ujawnionej przyczyny - przekazanie może nastąpić do innego właściwego postępowania, nie wyłączając przekazania sprawy między wydziałami.

Jeżeli sąd jest właściwy do rozpoznania jednego lub kilku z połączonych roszczeń, to podejmie stosowne czynności do ich rozpoznania. Pozostałe przekazuje właściwemu lub właściwym sądom stosując odpowiednie przepisy instrukcji sądowej o założeniu akt dla sprawy wyłączonej.

Gdyby się okazało, że dochodzone łącznie roszczenia nie podlegają rozpoznaniu w tym samym trybie, to po wyłączeniu i przekazaniu spraw, które podlegają rozpoznaniu w trybie dla nich właściwym, sąd rozpoznaje pozostałe sprawy podlegające rozpoznaniu w danym trybie.

Przenosząc powyższe uwagi na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że skoro niedopuszczalne było rozpoznawanie w jednym procesie roszczenia posesoryjnego i odszkodowawczego, bo należą one do dwóch odrębnych trybów postępowania, to Sąd Rejonowy powinien był od razu wyłączyć roszczenie odszkodowawcze powoda do odrębnego rozpoznania.

Tymczasem zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy oddalił powództwo w całości, tj. zarówno w zakresie żądania głównego – o ochronę posiadania jak i ewentualnego - o zapłatę odszkodowania.

W apelacji skarżący nie zakwestionował oddalenia powództwa w sprawie o ochronę posiadania i w tym zakresie rozstrzygnięcie jest już prawomocne.

Z kolei zarzuty apelacji dotyczą kwestii oddalenia powództwa ewentualnego o odszkodowanie i sprowadzają się do słusznego twierdzenia, iż w tym zakresie Sąd oddalając powództwo a limbo nie przeprowadził w ogóle postępowania dowodowego. Oddalono bowiem wnioski powoda o opinię biegłego i przesłuchanie świadków.

Dlatego zasadny jest podniesiony w apelacji zarzut naruszenia art. 227 k.p.c., art. 278 § 1 k.p.c., art. 231 k.p.c.

Na to uchybienie zwrócił też już uwagę pełnomocnik powoda składając zastrzeżenie do protokołu rozprawy (k. 91 od 00:23:41).

Okoliczność ta ma takie znaczenie, iż w zakresie roszczenia odszkodowawczego Sąd nie rozpoznał istoty sprawy.

Sąd słuszny okazał się zgłoszony na rozprawie apelacyjnej z dnia 05 czerwca 2019 r. (k. 122 od 00:05:25) wniosek o uchylenie wyroku w tej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Nowym Targu z uwagi na nierozpoznanie istoty sprawy.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem pojęcie „istoty sprawy” odnosi się do jej aspektu materialnego, a nierozpoznanie istoty zachodzi wówczas, gdy rozstrzygnięcie sądu nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, a więc gdy sąd zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania (tak: wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 18 czerwca 2013 roku, I ACa 306/2013, publ. LexPolonica nr 6960459; wyrok SN z dnia 24 maja 2012 roku, V CSK 260/2011, publ. LexPolonica nr 4934975; wyrok SN z dnia 24 marca 2004 roku, I CK 505/2003, publ. LexPolonica nr 2025461).

Dlatego zaskarżony wyrok w zakresie rozstrzygnięcia o żądaniu ewentualnym nie może się ostać, podlega ono uchyleniu a sprawa przekazaniu Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sąd na zasadzie art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. i art. 108 § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy rzekł jak w pkt. 1 sentencji.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy poprowadzi powództwo ewentualne zgłoszone przez powoda jako sprawę o zapłatę w postępowaniu zwykłym.

Sąd Rejonowy w pierwszej kolejności ustali wartość przedmiotu sporu a w tym zakresie zażąda stosownej opłaty. Następnie Sąd rzeczowo właściwy przeprowadzi dowody zgłoszone przez powoda w toku niniejszego postępowania w zakresie ustalenia kosztów odbudowy budynków rozebranych samowolnie przez pozwanych.

Wypełniając powyższe zalecenia oraz ewentualne dalsze wnioski dowodowe stron Sąd Rejonowy dokona następnie oceny prawnej zgłoszonego roszczenia.

O kosztach postępowania apelacyjnego w zakresie roszczenia o ochronę posiadania Sąd Okręgowy orzekł jak w pkt. 3 sentencji na podstawie art.98 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił apelację powoda w tym zakresie jako bezzasadną

Koszty zastępstwa prawnego pozwanych wynoszą 160 zł (50 % 320 zł) na podstawie § 5 pkt. 4 w zw. z § 10 ust. 1 pkt. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. 2015 poz. 1800).

(...)